

POLITIČNI KAO V
NEMERENI OGRSKI.

Ljut boj med ameriški in buržoazijo; guverner Joffe je hotel prisiljati.

ITALIJANCI OČE NA PO-
TI NA OGRSKO.

Pariz, 20. avg. — (Poroča Am. Press). — Italijanci vladajo se odredila, da se polje vojaške števila četa na Ogrsko. — Detajli niso znani.

Dunaj, 20. avg. — Poročevalci

"Associated Press". — Italijanci vladajo se odredila, da se polje vojaške števila četa na Ogrsko. — Detajli niso znani.

Budapest, 18. avg. — Nadvojvoda Joffe, ki se je sam postavil za guvernerja Ogrske, je hotel včeraj resignirati vladarju priključiti socialistov, ki zahtevajo, da morajo delavci imeti najmanj pet zastopnikov v vladi. Buržoazija je pa zagotovo, da blokada morajo, ako Joffe odstopi, vladarju četa se je nadvojvoda premislil in izjavil, da se ostane. (Garami, voditelj socialistov, je dejal, da buržoazija stranka v odločbi ni proti vladi dokler bo na čelu Joffe ostal.)

Pariz, 20. avg. — Poročevalci, da je rumenasta vlada predložila vprašanje, da se spreminja uspešnostne pogoje. Ogrska je pogoje zavrgla in jih poslala vzhodnim avstrijskim konferencam. Člani mirovne konference prikažejo, da Joffe Mahaburg pade v nekaj dneh in vladar tega je vrhovni svet sklenil ignorirati njegovo pismo za priznanje.

Avstrijska delegacija je namnila vrhovnemu svetu, da Avstrija se ne more odločiti svojemu deležu kitajske bokerske odločbine radi slabega finančnega položaja.

Francoski poslanik v Beogradu je informiral jugoslovanske vladarje, da je mirovna konference podela Jugoslaviji sporno ozemlje v Prekmurju na Ogrskem. Tako javlja "Tempe". Clemenceau, predsednik mirovne konference, je avtoriziral jugoslovance, da lahko okupirajo ozemlje.

"Echo de Paris" javlja, da se bo vrhovni svet še te dni bavil v vprašanju odprave ruske blokade.

HOTELIRJI SI KNAJO POMA-
GATI.

New York, N. Y. — Organizacija, ki nasprotuje prohibiciji, naznanja, da so hotelirji povili ceno sobam od enega dolarja na sedem dolarjev. Ta izjava sloni na poizvedbah, ki so se vršile v New Yorku, Chicagu, St. Paulu, Minneapolisu, St. Louisu, Kansas Cityju, San Franciscu in v drugih mestih.

Hotelirji so podražili sobe, da se odškodajo za izgube, ki jo njim prinaša prohibicija.

REPUBLIKA BOLIVIJA OBGA-
NIZIRA LETALSKI ŠPOR.

Washington, D. C. — Bolivijanska vlada je najela ameriškega kapitana H. Houstona, ki je vodil ameriške letalce v Franciji na mnogih poletih, da organizira letalski zbor v Boliviji.

VARNOST

Chicago in okolice: V četrtek hladno in morda delno severozapadni vetrovi. Povprečna temperatura v nočeh 24, urah 70. — Sedmice lažja ob 9:00, slabša ob 1:00.

AMERIŠKA ARMADA SE KMA-
LU DEMOBILIZIRA.

Washington, D. C. — Po izjavi vojnega tajnika Bakerja bodo ameriške bojne čete demobilizirane v oktobru.

Nekod je vojni tajnik izjavil, da bo demobilizacija dovršena do 30. septembra. V armadi bo ostalo še precejšnje število moči, ki bodo čakali, da jih nadomestijo prostovoljci.

V PARIZU SE KUNA
OKUPACIJA MEXIKE.

Financijski svet Amerike, Anglije in Francije se intenzivno srečuje.

MORGAN JE V OBLI GIBANJA.

Pariz, 19. avg. — (Poroča P. S. Mowrer). — V Parizu se je organiziral na iniciativu J. P. Morgana & Co. mednarodni odbor za varstvo delničarjev, ki so investirali svoj kapital v Mehiko. V odboru so zastopani ameriški, angleški in francoski interesi in njihov namen je, izdelati konkretne načrte za rešitev mehiškega problema. Organizacija francoskih lastnikov mehiških delnic, ki je bila ustanovljena še leta 1916, je poslala tri delegate v New York, kjer se bodo posvetovali s Amerikani in Briti, kako in kaj.

Francoski kapital, investiran v Mehiko, znaša preko dva milijarda frankov in predstavlja slednja kategorija: državna posojila, bankne obveznice, rudniški delniški deleži in druge obveznosti.

Način, kako se bo odvijala demobilizacija, je, da se pripravi in izločijo Zdravstveni državni, ki naj poravnajo s svojimi vrstami francoske državljanke; vendar pa kažejo vse znamenja, da bodo francoski finančni zahtevali skupno akcijo Amerike, Francije in Anglije. Omenjeni odbor bo kmalu nastopil s pogodbenimi pogovori na vlado omenjenih treh držav.

ENTENTA ZOPET
NAPADA PETROGRAD.

Angleška flota s morške strani in letalske s zračnega napadajo bivšo rusko prestolnico.

FINSKA BLOKADA.

Helsingfors, 20. avg. (Havasov agentura). — Angleško bojno brodovje v Finskem zalivu nadaljuje s bombardiranjem Kronštata in protiboljševske ruške, finske in britanske čete so pričele napadati sovjetske postojanke s sevarnozapadne in južnosredne strani Petrograda.

Stockholm, 20. avg. — Angleška flota, ki je dobila pojačanje, je koncentrirala vse svoje sile za napad na kronštatske trdnjave ob Finskem zalivu; trdnjave so glavna obrambna postojanke Petrograda s morške strani. V spopadu s sovjetskimi floto je bila potopljena boljševiška oklopna četa "Andrej Pervosvan", križarka "Petropavlovsk" in še dve drugi ladji zadnjajo nedeljo. Angleži so izgubili tri manjše ladje in imajo osem častnikov ter tri mornarje rane. Boljševiki so izgubili tudi podmorsko postojanko ladjo "Vjatic". Mesto Kronštadt je v plamenu.

Stockholm, 20. avg. — Plovba med Švedsko in Petrogradom je še vedno ovirana radi finske blokade in neštevilnih min, ki se nahajajo v Finskem zalivu. Finska je uvedla na svojo pest blokado Petrograda in njene patrolne ladje ustavljajo vsak parnik ter zaplenijo blago, češ da je kontraband. Potemtakem se Finska umetna v vojni s sovjetsko Rusijo.

Peking, Kitajsko, 19. avg. — Na kolenih severno od Harbina so kazenske razmere vlad stavke v Harbinu. Kolikarvo prostovoljci, ki so hoteli opraviti vlak skozi

V PERZIJI KIPI;
ANGLEŠKI TRIKI.

Lloyd George se je s diplomatičnimi svetovalci posvetil kontroli nad Perzijo.

VOJNO STANJE V UGRABLJE-
NI DEŽAVI.

Pariz, 20. avg. — "Journal des Debats" je objavil brzojavko svojega poročevalca v Teheranu, da je perzijsko ljudstvo na robu revolte proti angleško-perzijskemu paktu, ampak pomagati si ne more dosti, kajti v Perziji je vojno stanje in na mejah so pripravljene močne britanske čete. Kašvin je spremenjen v britanski vojaški tabor.

Pariz, 20. avg. — (Poroča Henry Wales listu "Chicago Tribune"). — Medtem ko je perzijska mlajša čaka mesece za mesecem v Parizu, da jo sliši mirovna konference, in ko je Lloyd George ponovno in ponovno prepeljal vsako zaščiteno Perzijo, je poslanik Velike Britanije v Teheranu na tistem sklenil s perzijskim kahanom pakt, ki je večje kršenje Wilsonovih točk, kot je pa anekacija Šantunga. Percy Cox, angleški poslanik v Perziji, je izsilil iz mlade perzijskega vladarja (šah je komaj 23-letni fantin) podpis, ki daje Veliki Britaniji vse gospodarske in finančne pravice v Perziji, katere je dolezel Anglija delila s Rusijo. Perzijska mlajša je obiskala Pariz ravno zaradi infamnega pakta iz leta 1912, katerega sta Anglija in Rusija takrat usilili Perziji pod pritiskom hajzenov; mlajša je hotela, da mirovna konference poteka Perziji popolno neodvisnost na temelju Wilsonovega principa o samoodločevanju in da se razveljavi omenjena rusko-britanska pogodba, toda s perzijski delegati se je zgodilo kakor s onimi iz Egipta: velika četvorica jih je temeljito ignorirala in medtem je Anglija na svojo pest ponovila nesramni pakt s perzijskim vladarjem in Perzija je danes le še po imenu neodvisna država.

Mladi šah je obupal, da bi mlajša v Parizu dosegla kakšen uspeh in istočasno so angleški diplomati in vojaški poveljniki plačili perzijsko vlado, da umakne svoje čete in pustijo Turke in ruske boljševke v Perzijo. Na ta način so angleški imperialisti preselili šaha, da je podpisal pakt, ki krši principe v mirovni pogodbi s Nemčijo in korenito smeji ideje lige narodov. Perzijski šah je 12. avgusta odpotoval na angleški križarki proti Carigradu. Mamalek, nafični perzijske misije v Parizu, je katerega den dobil poziv iz Teherana, da se naj vrne z delegati domov.

Najlepše pri vsem tem pa je, da ni ameriška mirovna komisija ničesar vedela o novem angleškem paktu s Perzijo dokler ni bila stvar že formalno zaključena. Mamalek je sicer imel sestanke s Wilsonom, Lansingom in Housejem in vsi trije so obljubili, da se bodo potegnili za pravice Perzije — ali vse je ostalo v pri obljubah.

ZADNJE POROČILO O AMERIŠKIH
IZGUBAH.

Washington, D. C. — Po zadnjih poročilih je ameriška ekspedicijska armada imela sledeče izgube:

Mrtvih je bilo 49,498, ranjenih 205,690, ujetnikov pa 4,480.

Harbin so se morali vrniti, kajti stavarji so streljali na vlak. General Pleskov je nato poslal oklopni vlak s večjim številom vojakov proti Harbinu. V nedeljo se je izvedelo, da nameravajo stavarji napasti zapore in osvoboditi delavce voditelje, ki jih je dal Pleskov v reči. Ruski in kitajski telegrafski uslužbeni so izdali letak, v katerem poziva ljudstvo na skupen boj proti Japoncem.

LASTNINA DEUŠTVA ŠTEV.
143 S. N. P. J. JE ZGORELA.

East Helena, Mont. — Silen požar je napravil za dve sto tisoč dolarjev škodo. Zgorelo je trideset hiš. Uničena je imovina društva števil. 143 S. N. P. J.

DEBATA O DRAGINJI
V ZBORNICI.ALI BODO PROFITARJI KAZ-
NOVANI Z ZAPOROM?

Po novem kontrolnem zakonu dobi predsednik več moči.

Washington, D. C. — Apel administracije na kongres, da se poostre proti profitarjem, da jih bo mogoče trdo prijeti, je pričel ušinkovati, kajti poljedeljski abornitni odtok, bo najbrž dodal novemu zakonu določbo, da bodo profitarji kaznovani z zaporem.

Kakor hitro bo izdelana predloga v celoti, bo predložena kongresu.

Kazenske določbe, o katerih je dejal predsednik, da so potrebne, ako se hoče uspešno nastopiti proti profitarstvu, določajo do pet tisoč dolarjev denarne globe in dve leti zapora. Sodišča lahko izreče tudi obe kazni.

Novi zakon se razteza skoraj na vse življenske potrebine, ki so potrebne za življenje. Predsedniku daje več moči, ker predsednik lahko odredi preiskavo po določbah v zakonu, kadar se mu taka preiskava vzkličišnega blaga zdi potrebna.

Kongresnik Good je priporočal, da se zbiranje prepove izvažati življenske potrebine v tuje zemlje.

Kongresnik Slegel iz New Yorka je dokazoval, zakaj so se porušile oblike. Predložil je številke, po katerih imajo trgovci v prodaji na drobno do petdeset odstotkov profita, v nekaterih slučajih pa celo sto odstotkov. Zadrževal je, da je raznova na izdelkih produkcijska cena.

Justični tajnik Palmer je govoril pred odborem za pravne cene v New Yorku. V svojem govoru je priporočal, da sodišča poljejo brezvestne profitarje v zapor.

ZAMOREC OLJNI MAGNAT.

Corpuscular, Tex. — Na farmi zamorca Greena so odkrili zopet bogat oljni vrelce, ki mu ometa en milijon dolarjev dohodkov.

Green lastuje štirideset akrov obsegujočo farmo in na nji so že odkrili druge oljne vrelce, ki so mu dozdaj prinesli do pol milijona dolarjev.

ŠUME V MONTANI V PLA-
MENU.

Great Falls, Mont. — Velik gozdni požar ogroža mestec Monarch. Z največjim naporom se je posrečilo gasilec ubraniti mesto pred požarom. Mesto stoji zdaj kot otok sredi obžganih gozdov in gozdnih velikank. Požar se je obrnil proti mestecu Neihartu.

Žene in otroci iz Monarcha so se umaknili iz mesta, tako da so zunaj nevarnosti.

WILSON NI PRIDOBIL SENA-
TORJEV.

Washington, D. C., 20. avg. — Rezultat konference med Wilsonom in člani senatnega odbora za zunanje stvari je, da se ni opozicija senatorjev, ki zahtevajo revizijo mirovne pogodbe, niti za las zmanjšala. Tako izjavljajo danes opozicijski senatorji sami. Še več, njihova opozicija je zdaj še trdnjeja kot je bila prej. Nekaj senator, ki je bil na konferenci, je izjavil, da Wilsonova politika niso izpremenila stališča opozicije in senatorji so zdaj še bolj prepričani, da je treba rezervirati vse sumljive točke v mirovni pogodbi in ustavi ligo narodov.

NOVA VOJNA PREDLO-
GA PRESENEČENJE.TAKO SE JE IZRANIL SENA-
TOR WADSWORTH.

Vojni tajnik priporoča 576,000 mož.

Washington, D. C. — Načrt za reorganizacijo ameriške armade priporoča, da šteje armada 576,000 mož, ki bo stala na leto devet sto milijonov dolarjev. Vojni tajnik je priznal pred senatnim odsekom za vojaške zadeve, da je predloga sleer "presenetljiva", toda on ne more prevzeti odgovornosti, da priporoči tako armado, ki ne zadostuje za varnost države.

Vojni tajnik Baker je pred odsekom zagovarjal splošno vojaško izvešanje potom vojaških naborov, da se na ta način vsako leto izvešča vojaško pet sto tisoč mož. Priznal je, da je celo za ohvratno vojaško službo, da se dobi sposobna armada.

Nadaljeval je, da bo ameriško ljudstvo zahtevalo, da mladeniči nadaljujejo s svojimi študijami, ko se vojaško vedbajo skozi tri mesece.

Senator Wadsworth, predsednik odbora in zagovornik velike armade, je ugovarjal, da sta na Filipinskem otočju nastanjeni dve diviziji v mirnem času, ki štejeta petdeset tisoč mož. Povdarjal je, če pride do vojne s Japonci, bi bili diviziji takoj izolirani.

"Ta predlog za potrditev devet milijonov dolarjev je precej presenetljiv," je rekel senator Wadsworth.

"Da," je priznal vojni tajnik Baker.

"Opravilni ga moramo v vsakem oziru," je nadaljeval senator Wadsworth.

Vojni tajnik je soglašal, da je treba povsod hraniti.

Senator New je izjavil, da je Anglija določila za razvoj aviatike in letalski zbor \$330,000,000, da bo gospodarila v zraku, kot ukazuje na morju.

POLJSKA REVOLTA
V GORNJI ŠLEZJI.

Poljski nočejo čakati na plebsit, temveč hočejo s silo okupirati sporne kraje.

KOMUNISTI ZABOLI RUD-
NIKE.

Kodanj, 20. avg. — Na gornjem Šleskem je izbruhnila oborožena poljska vstaja proti Nemcem. Mirovna pogodba določa, da ljudstvo s plebsitom odloči, dali hoče ostati v Nemčiji, ali se pridruži Poljski, toda poljski šovinisti, ki se menda boje, da bo nemško prebivalstvo nadglasovalo Poljake, so zanesli izgrede in poboje, da bodo imele poljske čete povod za okupacijo sporne pokrajine. To se jim je menda posrečilo. Poroča se, da so Poljski zasegli rudnike, razorožili nemške posadke in vzeli železnice pod svojo kontrolo. Vstaki so deloma poljski vojski in deloma boljševiki.

Zavezniške čete morda pridejo na lice mesta.

Berlin, 20. avg. — V gornji Šleziji je splošna vstaja, katero so organizirali Poljski. Poljske militaristične organizacije pričakujejo pomoči od regularne poljske vojske. Nemci so se pričeli iz splošno stavko v prenegovnikih; rudarji so se polastili rudnikov in izgnali nemške straže. Bilo je več krvavih spopadov. Po zadnjih vesteh so rudarji že odglasovali konec stavke. V Paprokovu so Poljski ujeli baterijo nemških topničarjev, katere so pobili.

Varšava. — Na južnovzhodni šlezki meji so izbruhili krvavi boji med Nemci in Poljski. Nemci so nenadoma napadli poljsko četo in osvojili dve vasi. Nato se je dvignilo poljsko prebivalstvo in izgnalo Nemce ter okupiralo dve vasi na nemški strani premečne črte.

Herbert Hoover, ameriški življenjski upravitelj, ki se mudi v Varšavi, je postal misijo ameriških častnikov v Šlezijo, da posredujejo in ustavijo sovražnosti.

dve vasi na nemški strani premečne črte.

DESKA STAVKA JE USTA-
VILA OBRAT V TOVARNI.

Noblesville. — V tovarni Jenkins Glass kompanije je zastavkala osemdeset dečkov, ki zahtevajo povišanje meze. Dečki so prejeli po tri dolarje na dan in zahtevajo, da jim družba poviša mezo za petdeset centov, kajti v tovarni, ki jo ima družba v Kokomu, prejemaajo dečki \$3.50 dnevne meze.

Stavka teh dečkov je ustavila obrat v tovarni.

LOV NA BANDITE NI
INVAZIJA MEXIKE.

Vojni tajnik Baker izjavlja, da čete imajo namen prijeti bandite in nič drugega.

KAVALERIJA JE PRODELALA
40 MILJ V MEXIKO.

Washington, D. C. — Vojni tajnik Baker je danes izjavil, da prodiranje oddelka osme kavalrije na mehiških tleh se ne smatra za invazijo Mehike. Čete imajo namen poloviti bandite, ki so ujeli zadnji teden dva ameriška vojaška avijalca in zahtevali za njuno \$15,000 odkupnine. Četa se prekorajle mejo na ukas iz vojnega departamenta in mehiška vlada ni bila oficijelno obveščena o tem. Prišla pa je vest iz Mexico Cityja, da je poveljnik mehiških čet v Čivavi dobil nalog uloviti bandite, ki so ujeli ameriška avijalca.

Marfa, Tex. — Kavaleristi, ki so včeraj prekorajle mejo, še niso prišli v dotiko s mehiškimi banditi in domneva se, da bo kazenska ekspedicijska pojaduna, ako na bodo zlikovci kmalu ujeli. Konjeniki so danes že 40 milj daleč onkraj meje. Letalec, ki so včeraj krožili nad vso obsejno pokrajino, so metali bombe na neko sumljivo kempo; Mehičani so streljali na letalec, toda zadeli niso nikogar.

San Antonio, Tex., 20. avg. — Poveljstvo južnega armadnega departamenta je sinoči ukazalo podvojiti število letal, ki spremljajo štiri konjeniške čete na lovu za mehiškimi banditi, katere vodi Jesus Rentaria. Tukaj se govori, da je bilo zadnji teden poslanih na mehiško mejo 100 malih "tenkov" in 3000 pušk.

SODNIŠKA PREPOVED PRE-
POVEDUJE DELAVCEM
ŠTATI BLIZO TOVARNE.

Chicago, Ill. — Sodnik David je izdal sodniško prepoved proti lokalni organizaciji krojačev in šivilj števil 100, v kateri prepoveduje članom organizacije razpustitvenje stavkovnih straž pred delavci tvrdke Philip Klaffer & Co. Julius Hochman, zastopnik unije, je ugovarjal taki sodniški odredbi, češ, da se stavkovne straže obnašajo mirno in dostojno. Sodnik je pa njemu odgovoril, da člani organizacije ne smejo tam hoditi in če se ne pokore sodniški prepovedi, da jih pošlje v zapor.

Ljudstvo pravi, da so ulice splošno občinska lastnina. Ali se ljudstvo moti?

ČEDEN REDAR.

Chicago, Ill. — Ko so divjali plemenski boji v Chicagu, so nastavili kot pomožnega šerifa nekoga John Leeheyja, ki je pa ne pričakovano izgubil. Zloto časopisje je takoj zagnalo krič, ka je bil Leehey umorjen. Zdal pa poročajo iz St. Louisa, da imajo tam pogrešenega redarja zaprtega v družbi dveh drugih ptičkov, ker so ukradli M. M. Hartu avtomobil.

dve vasi na nemški strani premečne črte.

Učinite se na "Inštruktorji" in
"maši" od vaše države, kateri in
gotovo v zalogi državi imate.

NOVICE IZ JU-GOSLAVIJE.

Vremenska katastrofa. — Slovensko Bistrico in okolice so v soboto in nedeljo zadela vremenska katastrofa. — V soboto med 13. in 14. je od Pohorja prihrlna nevihta s točo in je na poljih, travnikih in mestoma po vinogradih naredila nepregledno škodo. Posebno prizadeti kraji so: Tinje: Tinska gora, Vižole, Spodnja Ložena, Cegelnica, Nova vas, Lokanja vas in spodnji del Šentoveca. Najhuje je divjala nevihta v Spodnji Ložnici in okoli Nove vasi. Koruza in žito je popolnoma razbito. Na mnogih njivah leži krompir kar zunaj. Česar ni uničila toča, je poškodeval silni nali, ki je odplaval žito in seno daleč odtoč. Toče je ležalo po nekod do pol metra visoko. Najhuje pa je trpela Slovenska Bistrica po orkanu in naliu v nedeljo. Nevihta se je pričela okoli 17. in je divjala do pozne noči. Vihar je prišel od dveh strani in utrgal se je oblake. Tedaj je že od sobotne nevihte močno narasla Bistrica in prestopila bregove, razrušila je zve in ob stranskem vodotoku nad mestom prestopila na okrogno cesto Bistrica-Tinje. Na ogolu Sternbergove tvornice je izkopala 3 metre globoko in več metrov široko jamo v cesto. Od tu se je do 3 metre visok nali valil proti mestu samem. Pri Pirhanovem jezu se je voda zajela deloma od drevnj deloma od naplavljenem tramovju in tudi tukaj izkopala veliko jamo v cesto poleg struge. Pritisk je bil tako silen, da je nekoliko niže odneslo železno opremljeni Pirhanov most, ki je 5 metrov nad strugo. Voda je narasla še za 5 do 6 metrov, tako da je segala čez prvo nadstropje Pirhanove hiše. Ta trenutek je bil za vse mesto usodopol. Voda je izpodpružila vse dele betonske škarpe ob strugi, prodrla do hiš in narasla v nižjih krajih nad 1 meter visoko. V mestu je na stala splošna panika. Voda je prodrla v nižja poslopja, tako pri steklarju in sedlarju E. Seherbu. V nasprotni sobi denarnega zavoda je premaknila celo teko pohištvo. Pri Stigerjevi tvornici za olje je voda izpodpružila teko betonske podstavke za stroje. Ako bi se bil izvršil glavni naval nevihte čez ponoči, bi bila danes Slovenska Bistrica mesto mrtvih, ker se v obnem strahu nihče ne bi bil mogel rešiti. Izstopila sta tudi potoka Devina in Ložnica; v bližini so še danes jezera. Škoda se ceni na 3 milijone kron. Baje pogrešajo 2 osbi.

Buše nad Mariborom. — Tovarna za dušik v Rušah strašno slabo plača delavce, zlasti one, ki imajo delati pri peči, kjer valod vročine in žganega prahu strašno trpijo, tako da se večkrat kdo obnemogel zgredi. Tista črna kava — celo brez sladkorja jim nič ne pomaga, prosimo g. obrtnega nadzornika, da posreduje zlasti za te a tudi druge delavce. Življa so vedno dražja, torej tudi pogodba za ono 30 odstot. povznanje ne more več veljati. — Malimo da bi se dalo delo pri peči, zlasti zgoraj, drugače urediti, zlasti pa, da bi se prah kakor odvajal in delavci pri peči naj bi delali samo po 6 ur na dan, ker je pri takem delu res nemogoče zdržati celih 8 ur. Pljučni katar oz. jetika sta neizogibne posledice. In kako naj živijo celja družina s 15 kronami? Ženske naj se po možnosti izklučejo od težkega dela, sicer pa se jih plača enako kakor moške. —

Tovarna za železne izdelke. Woschnagg, se ne drži Šurnega dela; tu se dela celo od 4. ure jutraj do 10. ure zvečer. Seveda je potem to miloščina, če kdo zasluži 30 do 35 kron.

Koliko časa pa more človek delati tako nečloveško delo? Tam fabrikanti tako nečloveško fabrikanti uničuje svoje delavske moči! Ženske pri njemu delajo kovaško delo!

Bosanske metode. — V "Glasu Slobode" čitamo sledečo vest iz Tuzle:

"Tukajšnja oblast ne pusti organiziranih delavcev pri miru. Poročali smo že, da je bila aretirana petnajst naših sodrugov, ki bili izgnani, pa so se vrnil v Tuzlo, ker se je našim organizacijam po prepovedi znova dovolilo polno delovanje. Sedaj nam je oblast l. t. m. zopet izgnala deset delavcev.

O grdem preganjanju bratov Stefana in Jožeta Juride, ki se nahajata med izgnanimi desetimi delavci, bi se moglo še posebej pisati. Preganjanje sta bila v Srem, od tod v Blok. Tirali so ju iz kraja v kraj, od oblasti do oblasti. Čuvaji državnega reda so jih sprejeli s najgršimi psovki. Med potjo so ju pretepali. Ko so jih pripeljali v Blok, so ravnali z njima na uprav nečloveški način. Odvedli so ju v ječo, kjer so jih imeli zaprte celih sedemnajst dni. Izpustili so ju za nekaj časa na prosto in potem znova aretirali ter imeli dalj časa zaprte. Nato so jih pregnali preko Broda v Bosno. Prišla sta v Kreke, kjer živi njun oče že nad 30 let. Toda niti tu nista smela ostati. Odgnali so ju v Srem.

To je le mala slika o preganjanju in mukah tukajšnjega delavstva. Posebno preganjajo uboge rudarje, ki jih vlečejo iz kraja v kraj. In nikjer ni mesta, kjer bi upoštevali delavske pritožbe.

Probučujemo to vest, ki zgovorno kaže, kako grdo se ravna s ubogim delavstvom. Pravcate srednjeveške razmere!

Bosanske metode — "demokratske" vlade!

Lep napredek!

Zopet slučaj. — V premogokopu v Mirni na Dolenjskem se je zgodil te dni sledeči velesramotni slučaj: Ravnatelj premogokopa — Nemec Grossmann — pokliče k sebi nekaj rudarjev in jim izroči nemško pismo in od njega odpisni službeni "Bestätigung" premogovnika, da je 7 rudarjev odpuščenih iz službe in da morajo takoj k orošnim vajam. Razumete? Na tem nemškem pismu navedeni rudarji bi morali takoj po ukaznem nemškega ravnatelja brez nobene vojaške postojnice, ne da bi niti vedeli, pri kateri vojaški oblasti se imajo zglasiti, v vojaško službo. Kdo nam pojasni in vneborpiljoči pojavi? Osupnili smo. Nemški ravnatelj z nemškim odelovnim pismom pošilja naše ljudi k orošnim vajam. Kam smo prišli! Kdo pojasni to zadevo? Suljiva se nam sdi. Kdo je dal oblast temu nemškemu podjetniku, da pošilja na svoje past, a svojim pismom ljudi k orošnim vajam potem, ko so te vaje že pri kraju? In ravno rudarje, ki so tako nujno potrebni za preprosto proizvodnjo pernega. Dodajamo še, da je nato še drugim rudarjem, ki niso bili imenovani v njegovem pismu, ukazal, da morajo k vojakom in jih spodil iz službe. Kaj tiči zato prednostjo?

O stvari smo še informirali naše poslance.

Poklicane oblasti pa vprašamo, da nam to nerazumljivo zadevo pojasni.

Italijani na aneksijske nasledenega ozemlja. — "Goriški Slovenec" 2 dne 9. t. m. piše: Italijanski časopisi prinašajo sledečo, za nas jako pomembno vest:

S posebno naredbi, ki je v tisku, se organizirano preskrbi za postopen prehod sedanjega položaja v stalno aneksijsko ozemlje, ki so se zasedla onstran stare državne meje. V središču, v neposredni odvisnosti ministrskega predsednika, se ustanovi poseben urad za izvrševanje oblasti, ki jih ima vlada pri splošni upravi teh ozemelj. Kakor tudi po zahtevanju posameznih ministrstev za pripravo onih ukrepov, ki so potrebni za prehod iz starega v novi režim. To se izvrši s tem, da se tudi po izvršeni aneksijski združi in dopolni delovanje posameznih upravnih oblasti s posebnimi ozirami na dejanski položaj in zakonodajo novih dežel. Pri osrednjem uradu se ustanovi posvetovalna komisija, sestavljena po večini iz krajevnih zastopnikov in razdeljena radi posebnosti predmetov na dve pokrajinski skupini, na jadransko in tridentinsko, ki bodo obravnavale snov v posebnih odborih. S tem si zagotovi vlada dragoceno podporo za inicijative in navodila, ter zadosti obenem željam zainteresiranega prebivalstva.

Zastopništvo Nemške Avstrije v Ljubljani se nahaja od 5. t. m. na Turjaškem trgu št. 4, II. nadstropje.

Ponarejene italijanske lire. — Glasom zanesljivih poročil iz Trsta kroji tam velike množine ponarejenih italijanskih bankovcev, posebnih takih po 25 in 50 lir. — Po nekaterih informacijah so tam posamezniki nabrali večje zneske takih ponarejenih bankovcev po 25, 50 in 100 lir, da jih prišene v Jugoslavijo in tukaj razpečavajo za dobre krone.

Šimen.

Joško Ovan.

(Konec.)

Obenem je Šimen spoznal, da ljubi učiteljico, ali ni ji povedal tega. Stara slabost je bila še vedno z njim. Samo gledal je je, kadar sta sedela v senci na mehki travi, in poslušal je njene mehke besede, čutil njeno sapo in v tistih hipih ga je prišla želja, strast, da bi jo stisnil k sebi in poljubljil tiste male, rdeče ustnice, oči, lase...

Nocoj, ko je sam na drvečem vlatku, vidi njeno vitko, visoko postavbo in njene teške kostanjeve lase, ali njene bošajoče besede. Koliko dobrega mu je ona storila, koliko je žrtvovala, da ga je dvignila iz nižin neznanja in propasti. Vse žrtve je videl, vse... in glava mu je nehotno slesla med dlani. Spominja se, kako ga je ljubila, ne zmenela se za druge, za nikogar. Čutil njene vroče poljube, tople solze in težo njenih las na svojem licu. Spominja se njenih pisem — vsak dan so prihajala.

A on? Pobegnil je od doma v svet, kamor ga je vlela neka neznanja sila, kakor da mu je njena ljubezen odprla nepoznane strasti in strani hrepeneče duše. Nocoj gleda njena krasna, velika oči, ki so zalite s solzami. Odkrila mu je, da se poroči — s drugim in vprašujoče je sra vanj, kaj da poreče. Toda on se je podlo smejal in dostavil, da ga veseli in da prijatelja lahko ostaneta vseeno. Takrat ni razumel — ali danes razume vse...

Leta so minila in leta so naučila Šimna spoznanja. Trpel je in ljubil. Ko se je vrnil domov, je bila poročena. Samo enkrat jo je videl in potem sta se razšla za vedno.

Spomini, spomini! — Spominja se svojih potov. Veliko jih je prehodil in kjer se je ustavil, ga je gnalo dalje in dalje... V par letih je prehodil pol Evrope, doživel je več kot dožive mimi, pametni ljudje v desetletjih.

"Čemu sem šel domov?" je zamrmral.

Pred oči mu je stopila slika, še nedolgo pozabljena. Zre na tisto lepo vas, polja in vinograde. Zakum veter, čisto se majo in valovi. Plavice se bližajo lažja in mak stresa svojo košato glavo. Dnevi so bili lepi in on je bil mlad in sentimental... Kadar je, zadikalo v večernem vetru po pokobnem senju in ko se zamigljale zvezde, tisočere in našteje, je postalo tesno pri Šimnovem srcu. In zopet je šel, da gre proč od tam, ven v avopodo... Ne, da bi šel, ampak drveti je hotel čez polja in skozi gorove. Zadolena je fantovska pesem skozi noč. Dolga, zapetjena melodija, ki jo je poznal in katera mu je bila tako draga. Poslušal je pesem, ki ga je spominjala na vse čare poletnih noči. Šimen je primerjal visoke švicarske gore z domačimi hribi, tuja lepa polja z domačimi in čutil je razliko. Tu je bilo vse domače, ti hribi in livade so bile kos njegove duše, njega samega.

Nekoč je areal črnooko. Pozdravila sta se in on je bil hladen. Leta so bila izbrisala sledove. Slučaj je hotel, da sta se zopet srečala. Prišlo je do razgovora. Kadar se dva stara zaljubljenca pomenita o preteklih dneh, je kakor da bi se igrala z ognjem. Predno se je Šimen dobro zavedel, je bil že zaljubljen. In toplot je tudi ona podlegla in tekli so jima meseci v polni sreči... Franekina mati je bila mrtvoudna in po cele dneve jo je morala hči voziti po vrtu in po cesti za hišo. Šimen je vedel, da ga njena mati ne more trpeti, toda njega to ni zanimalo.

Tudi to je minulo. Šimna je gnalo nazaj v svet. Franeka mu je obljubila, da ga počaka dokler se ne vrne. V tujini mu je bil dolgčas in komaj je čakal na njeno pismo. Sprva so prihajala pogosto, potem poredko in naposled so izostala. To so bili teški dnevi. Vsako noč jo je videl. Stala je pred njim in ga gledala... Ni vedel, kaj je vzrok, da več ne piše. Pisal je, ali odgovora ni bilo.

Zopet je preteklo nekaj let. Srečal je dosti drugih žensk, toda Franeka, črnooko ni pozabil. Nekoč je prejel pismo od prijatelja. Pisal mu je resnico, kakšna je bila njegova Franeka in kako se je poročila z bogatim trgovcem. Šimen se je smejal — ali globoko v duši ga je sepeklo in zabolelo; čutil je,

da je nekaj srčno, česar ne more več nadomestiti.

Zunaj je tema. Kakor pokasni duhovni drve mimo njega hribi in doline. Zdrnil se je iz spominev. Okoli njega je bila tišina. Stara ženica v kotu kupeja je dremlala in kimala z glavo. Začutil je demotivje. Še enkrat bi rad videl tiste kraje, polja, drevesa in skale, ki so mu tako drage. Vsaka skala je sanj knjiga — povsod so sledovi mladosti.

Ve, da je ta želja nerealna in prejelalej ji mora podlež. Osvajala si je vse kotičke njegove duše.

POTOP. Zgodovinski roman. Splasil H. Steniewicz. Poslovni Podravnki.

(Naslovna stran)

Vse, kar je bilo živega, skoči k durim. Ni preteklo pol ure in že je nad sto žadecov dirjalo na vrat na nos po široki zasneženi poti, a njim na čelu gospod Andrej, kakor obseden od hudobe, brez čapke, s golo sabljo v roki. V nočni tišini se je razlegal divji klic:

"Boj, mori! Žgi! Ne štedi!"

Mesec je priplaval uprav najvišje. Nakrat jame ugašati njegov blek od rudaste svetlobe, ki je zažarela kakor izpod ognja. Nebo je postajalo čimdalje bolj rdečkasto. Zdelo se je, da vstaja zarja. Naposled je razsvetlil krvavo-rdeč požar vso okolico. Velikanski ognjeni stebri so se vpenjali kvišku nad graščino Butrimov; sredi dima in plamena pa so dirjali Kmitičevi vojaki in morili osupneno in od strahu zbegano plemstvo...

Požar je vzbudil iz spanja tudi prebivalce bližnjih graščin: Večje ali manjše tolpe okajenih gostev, Stakljanov, Gaštvov in Domačevih so se zbirale na cesti pred hišami, zris požar in šepetale med seboj: "Brčkone je sovražnik v deželi, ki požiga selišča Butrimov... To je nenavaden požar!"

Streljanje iz pušk, ki so je ališalo de njih, je le potrjevalo to gnenje.

"Pojdimo na pomoč!" se klicali pogumnjaki.

"Ne pustimo tako poginiti brate..."

Med tem, ko so tako govorili starejši, so jeli mlajši, ki niso šli v Rosno, zasedati konje. V Krakinovem in Upiti jel je biti plet avona.

V Vodoktah je tiho trkanje na vrata zbudilo gospodično Aleksandro.

"Aleksa vstani!" je klicala gospodična Kmitičeva.

"Vstopite, teta! Kaj se je pripetilo?"

"V Volmontovihah je požar!"

"V imenu Boga Očeta, Sina in svetega Duha!"

"Šim! Se tudi streljanje, hrčkone razgraja tam bika. Bog se nas usmili!"

"Aleksa je grozno zakričala in se urno napravljala. Tresla se je kakor mrališna. Takoj si je domislila, kdo je bil oni sovražnik, ki je napadel Butrimove.

"Čez kratko prihitel prebujena ženska iz vsaga dvorja jokajoč in stokajoč v sobo. Aleksa poklekne pred sliko, za njo pokleknejo vse nayoče, in glasne molitve za umirajoče šipe prvi nebu. Komaj so odmolile polovico, ko grozno zaropotejo vrata v vežo. Ženske planejo po koncu, krič strahu se jim izvije iz prsi.

"Ne odpreti! Ne odpreti!" se šuje glas.

Ropot se ponovi s podvojeno močjo. Človek bi dejal, da morajo vrata skočiti in tečajev. Med tem pa priteče med zbrane ženske deček Kostka.

"Gospodična!" zakliče. "Neki človek trka. Ali naj odprem ali ne?"

"Ali je sam?"

"Sam."

"Idi ter odpri!"

Deček skoči k vratom; mlada deklica vzame svečnik ter gre z njim v obednico, a za njo teta Franciška in vse navzoče. Komaj je utegnla postaviti svečo na mizo, kar se začuje v veži ropot železne zapore, škripanje težkih vrat in pred očmi prestrašenih žensk se prikaže Kmitič, vos črn od dima, krvav, zasopljn — blaznost mu je sevala iz oči.

"Konj mi je padel v gozdu", zakriči, "preganjajo me!"

"Zapili si Volmontovice!" vpraša Aleksandra ter vpre vanj svoje oči.

"Da!... da!..."

Hotel je še dalje govoriti, toda medtem se

sklonil se je. Njegova usta so izgovarjala:

Pozdravljena domovina! — Pozdravljena gore in polja! Segel bom po tvojih grudih in govoril, kakor govori sin materi. Za tvoje osvoboditev sam pripravljena do-prinesti vse žrtve in vas dela. Pozdravljena, pozdravljena! —

jame na drugi strani gošda oglešati odmev krika, ki se je bilal nenavadno urno.

"Zločji gredo po mojo dušo!..." zakriči Kmitič v vročici.

Gospodična Aleksandra se v tem hipu obrne k prednam.

"Če bodo povpraševali, recite, da ni tu nikogar. Sedaj pa pojdite v družinsko sobo ter pri-nesite luči!..."

Na to se obrne Kmitiču.

"Šim! tu notri!" vda in pokaže na vrata stranske sobe.

Ker se je že obojavljalo, ga prime in porine skozi odprta vrata, katera mahoma zapre.

Med tem je tolpa oboženih ljudi napolnila dvorišče. Butrimi, Gosteviči, Domačeviči in še nekaj drugih prihitel v hišo. Zagledavši gospodičino, se vstavijo v obednici — ona pa je s svečo v roki zapirala vhod v stransko sobo.

"Ljudje, kaj delate! Koga iščete tukaj?" vpraša — niti gemila ni oči pred groznimi pogledi in blekom golih sabelj.

"Kmitič je zalgal Volmontovice!" zakriče plemiški enoglasno. "Pomoril je moške, ženske, otroke!"

"Moji ljudje so njegove pobili," se oglasi Joža Butrim, "sedaj pa hočemo še njegovo glavo!"

"Njegovo glavo in kri! Razsekati hočemo morila!..."

"Čemu torej stojite tukaj? Našli ga boste tam!" reče mlada gospodinja.

"Če se le ni akriš tukaj! Našli smo v hosti njegovega konja..."

"Semkaj ga ni bilo! Hiša je bila zaprta! Išcite ga v hlevu in skednju!"

"V hento je šbehal!" zakliče neki plemiš.

"Hej, gospodje, za njim!"

"Jezik za zobmi!" zakriči Joža Butrim. "Ne skrivaj ga, gospodična! To je proklet človek!"

Aleksa dvigne obe roki nad glavo:

"Poberite se vni i njim vred. Jaz ga proklinjam!"

"Amen!" zakriče plemiš. "Preiščite hlev, potem pa v hosto!... Ne uide nam, arzbojnik!"

"Hajdmo! hajdmo!"

Znovi se oglasi topot in žvenket sabelj. Plemstvo zdirja na hodnik in urno zasede konje. Nekateri izmed njih preiščejo še sosednja poslopja, potem pa se val oddaljijo proti gozdu.

Gospodična Aleksandra je opazovala, dokler ji niso izginili izpred oči; na to pa je potrkala na vrata, za katerimi je bil skrit Andrej.

"Njih ni več tukaj. Pojdi ven!"

Kmitič prišvedra iz sobe kakor pijan.

"Aleksa!" zakliče.

Ona pa strasa svoje razpletene lase, ki so li ki plač pokrivali njena pleča.

"Nočem te več videti, niti poznati! Vzemi konja in poberi se odod!"

"Aleksa!" zajeclja Kmitič in stegne k njej roke.

"Krvave imaj roke kakor Kajni!" zakriči ter odskoči, kakor bi ugledala kačo. "Proč od toj, za vedno!..."

VI.

Bleda dnevna svetloba je razsvetlila v Volmontovihah kupe razvalin, pogorliča pomolj ter mešana ali pa posekana človeka in konjske trupla. Sredi ugašajočega ognja so iskali ljudje trupla pokojnikov in ostanke imetja. Žalosten dan je bil za vso Lavdo. V boju izurjeno plemstvo je sicer premagalo Kmitičev oddelak, toda draga in krvava je bila zmaga. Razun Butrimov, katerih je padlo največ, ga ni bilo gradiča, v katerem se bi udove objokovale svojih moči, stariš svojih sinov in otroci očetov. Zmaga napadnikov je bila za Lavdane tem težavnejša, ker niso bili najboljši moške doma ter so se borili le stari in mladinski s sovražnikom. Od Kmitičevih vojakov se nihče ni rešil. Nekateri so padli še v Volmontovihah, daširavno so se branili bežno, ostale pa so potovili drugi dan po gozdu ter jih pomorili brez usmiljenja.

KAJ VAM JE POTREBNO. BERITE V LASTNO KORIST.

Polnjenje denarja.

Po John Nemeth State Bank, katere ima zvezo s banko v Zagrebu, marito poslati denar v stare denarstvo. Potrebno in dovoljeno je velika. Zelo velika omila. Za denar se vam garantirano.

Krone se sedaj zelo po ceni. Kupite krone na banki najmanjše v John Nemeth State Bank. Zadržite, da se vam vse gladi tak pohvalno nastanilo rudi. Vredite dolarje v banki na banki.

Polnjenje denar na John Nemeth State Bank, ter šele tam same tedaj vrednost, ako vam sami tudi gotovo odstopa. Denar dolga usaj hudo bolijo.

Ako hočete potovati domov, ne zapustite doma, ampak pišite na upravljalni knovi, da se vam stvar najprej razidi.

JOHN NEMETH STATE BANK. 1597 SECOND AVE. NEW-YORK, N. Y.